

FÖIÄ ENCICLOPEDIÄ LITERARÄ, *** APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 coröne
Pentru România și străinătate . . . 17 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 coröne

TÓMNA.

Ce scurt țin tóte-n lume! Ce scurtă fu și vara,
Ea a trecut, cum trece o umbră dulce, séra,
Când sórele e gata se-mbarce pre Ocean,
Când totul páusézä sub ceriul viorean:
Ce scurt țin tóte-n lume! Ce scurtă fu și vara,
Ea a trecut, cum trece o umbră dulce, séra...

O, anü și díle mándre, din leagán pán' la móрте
Voi treceți ca o vară, ce trece, iute fóрте...
Ca visul, ce-l visézä un suflet însétat,
Ca dulcea'mbrățișare, ca primul sérutat:
O, anü și díle mándre, din leagán pán' la móрте
Voi treceți ca o vară, ce trece, iute fóрте...

Frumósä-i primăvara, când codrul este verde,
Frumósä este vara, când grija ni-se perde
Vedénd rituri — covóre și holdele — aurind
Romantica câmpiä — în bóre flusturând:
Frumósä-i primăvara, când codrul este verde,
Frumósä este vara, când grija ni-se perde...

Ce scurt țin tóte-n lume! Ce scurtă-i o junéță —
Și-a nósträ bärbățiä, ce-i vară în viéță!...
Și ne tređim de-odatä, în tómnä, ne trezim,
Vedem, cum cade frunđa — gândim c'o se murim:
Ce scurt țin tóte-n lume! Ce scurtă-i și-o junéță
Și-a nósträ bärbățiä — ce-i vară în viéță...

Copiü, copiü, ai dílei, gustați tot, ce vé place,
Acuși s'apropiä tómnä și frunđa se desface
De ramur și de créngä, rămâne codrul gol,
Și móre ori-ce viață ca sufletul pre pol:
Copiü, copiü, ai dílei, gustați tot ce vé place,
Acuși s'apropiä tómnä și frunđa se desface!...

Dar' câtä iarbä crudä, ce pre la sänți räsare,
Sermana, nu ajunge a tómnäi salutare,
O taie lata cósä și-o culcă la pämént,
Și ea se vestedesce ca omul în mormént:
O, câtä iarbä crudä, ce pe la sänți räsare,
— Sermana, nu ajunge a tómnäi salutare...

Bétränü, cărunți la plete, gustați a vóstre díle —
In drag vé gustați tómnä cu inimü juvenile:
Pátrunși fiind la suflet, de-al sorțiü scump favor,
D'ați fost cruțați de cósä, ce taie așa ușor:
Bétränü, cărunți la plete, gustați a vóstre díle —
In drag vé gustați tómnä cu inimü juvenile...

Frumósä mai e tómnä îmbelșugată 'n fructe,
Frumósä-i senectutea, bogată în vírtute:
De iarnä n'are frică plugarul obosit,
De móрте, nu se teme bétränü-ncărunțit:
Frumósä mai e tómnä îmbelșugată 'n fructe,
Frumósä senectutea, bogată în vírtute...

*Gustați plugari din roduri că mésa-i încercată,
Gustați bătrâni din fapte cu inima 'ncântată:
Sublimă — așa e tómma, ce voi vi-oați făcut*

*Că 'n vară ostenitați, lucratați ne-nterupt:
Gustați plugari din roduri, că mésa-i încercată,
Gustați bătrâni din fapte cu inima 'ncântată!*

S. P. Simonu.

IMPORTANȚA SOCIALĂ A RELIGIUNII.

Acesta au vădut-o și au înțeles-o inșiși păgânii, cari au considerat totdeauna religiunea de fundament al societății și au condamnat pre ateisti la pedépsa de mórte, ca vinovați de lesa societate. Dacă inimicii moderni ai religiunii ar ceti puțin aceea ce M. T. Cicero scrie în cărțile sale „*De Legibus*“ și și în alte locuri — despre necesitatea socială a religiunii, ar avé pentru ce să roșască de rușine. Cităm numai ceea-ce scrie marele orator și filosof roman în cartea 1 *De Legibus* cap. 16 și în car. 2 cap. 7.

„Dacă drepturile s'ar constitui prin plebiscitul poporului, prin decretul principilor, prin sentințele judecătorilor, atunci furturile, adulteriele, testamentele false ar fi tot atâtea drepturi, supunând că ar fi sancționate de sufragiile judecătorilor sau de plebiscitele mulțimei. Așadar dacă sentințele și poruncile nebunilor au atâta putere de a răsturna însăși natura lucrurilor, pentru-ce nu sancționează ca acele lucruri cari sunt rele și periculoase, să se rețină de bune și salutari? Sau pentru-că purtând legea să facă drept aceea ce e nedrept, nu va putea să

Lupta contra sloilor de gheață.

„facă ca să fie bine aceea ce e rău? Dar în adevăr noi nu putem deosebi legea bună de cea rea, decât în virtutea *normei supreme a naturii*.“ Și fiind-că marele orator a dezvoltat pre larg acest concept; în cart. 2. cap 7 espune care e baza pe care se fundează principiile, cari conduc natura noastră la cunoșcerea și practizarea binelui și răului moral, la care basă trebuie să recurgă toți legislatorii ca să facă legi demne de acest nume, adevărate legi juste și înțelepte, în fine espune că fiecare om trebuie să aibă ca normă obligătoare conștiința.

„Fiă așadară chiar dela început bine imprimat în mințile fiecărui cetățean, că Dēii sunt Stăpânii și regenții tuturor lucrurilor, și ceea-ce se întâmplă aici, se face

„sub domnia și puterea lor, că dinșiși vād cum e fiecare om, ce face, ce cugetă, cu ce afect și pietate se poartă față de lucrurile sante, că dinșiși trebuie să facă dreptate celor drepti și celor impii, după meritele sau desmeritele lor. Pentru-că dacă în mintea cetățenilor vor pătrunde aceste maxime, nu vor avea dificultate de a opera contra justiției și adevărului. Cine va nega așadară că atari sentințe sunt folositoare, când va considera cât de multe sunt lucrurile, cari își au firmitatea dela jurământ, cât avantajiu aduce sântenia alianțelor, pre câți i-a reținut dela delictul frica pedépselor divine, cât de sânt e consorțiul reciproc al cetățenilor, dacă se întrepun Dēii nemuritori de judecători și martori? Etă că ai preambulul legii, căci așa îl chiamă Platone“

Aceste adevăruri atât de strălucitoare, cunoscute și admise de cei mai mari filosofi ai păgânismului și de școlile lor, se confirmă în modul cel mai evident prin istoria antică și modernă. Până când la un popor a înflorit religiunea, au înflorit și cele mai alese virtuți civile, drepturile cetățenilor au fost respectate, cei răi au fost pedepsiți, pacea s'a conservat în foculariul domestic și în con-

Port țărănesc din Vinerea.

sortiul cetățesc. Pre când din contră decădând religiunea, sau fiind adulterată de maximele religiunilor false, au decăzut sau de tot sau în parte bunurile societății civile, onestitatea a fost insidiată, familia s'a distrus, jurnimea s'a corupt, proprietățile au fost violate...

Ce deosebire între societatea păgână de pe timpul Romei decădute și corupte, și între societatea creștină ce se forma pe încetul în silențiul catacumbelor! Un popor înșecat de sânge și de libidine salta și se veselia cu nemoderățiune în amfiteatru la spectacolele gladiatorilor uciși și vergurelor espuse la cele mai înfricoșate insultări, pre când un alt popor se forma la lumina adevăratei religiuni, după codicele Evangheliei, un popor blând, cast, supus superiorilor statului, chiar și când prin cea mai injustă persecuțiune îl condamnau la mörte, pentru-că era creștin. Și în zilele noastre ce spectaclu ne oferesce societatea, care a apostatat dela D-đeu, dela Isus Cristos, dela Biserica sa? Aerul se ımplesce tot mereu de lamentațiunile atător mame injuriate de fii crudeli, de lamentațiunile atător nevinovați vătémați în cele mai sacre drepturi ale lor de vicleni sau violatori prea puternici, părinții deplâng inocența perdută a fiilor lor, din cauza corupțiunei ambientului social în care sunt obligați a trăi. Estinderea acestor rele amenință cu naufragiu aceea parte atât de lésă a societății omenesci, care a fost odată nu numai în sine însăși civilă, ci chiar făclia civilizațiunei lumi, așa încât acesta stare de lucruri pune pe cugete chiar pre aceea, cari promovând separațiunea religiunei de societate, au fost autorii atător rele. Acuma mulți, dintre acestia đic că trebuie să se repună în onóre religiunea. Dee D-đeu ca se salutăm cât mai curund fericita reintörccere la sêmțeminte mai bune, dar nu din împetuositate unei înfricări trecătoare, ci din profunda convingere de a fi greșit; cei ce guvernază societatea ar trebui să promoveze reintörccerea popórelor la religiunea părăsită, nu la o religiune vană chimerică, falsă și imposibilă de a esista, decât dóră în visurile fantastice ale celor ce promovéză religiunea datorinței, ci la reala, adevărata și unica religiune, ce a dat-o D-đeu genului omenesc spre mântuirea lui, la aceea, ce domnul Cristos a fundat-o pre pętră nemobilă, și din Roma ca din centrul său, își dilatéză în tótă lumea splendorile sale.

(Va urma).

R ę s p u n s . . .

*Mi-ai scris scrisori nenumărate
Și đici, că n'ai primit răspuns,
Că dragostile înfocate
Din inimă-mi de mult sau dus.*

*Imi scrii de đile dragi și dalbe
Îmi amintesci linistea serii
Trecute sunt acele tóte,
Căci eu demult te-am dat uitării.*

Teodor Oltean

CĂSĂTORIE ȘI SOCIETATE.

(H. I.)
(Urmare.)

De altcun e grea sôrtea femeii, în China încă și în cercurile mai înalte, pentrucă după doctrinele lui Confuciu — auctôrul religiunii — bărbații susțin că femea nu are drepturi ci numai obligațiuni. Din această cauză sunt foarte lățite legăturile secrete între vergure a căror devisă e: „a nu se mărita mai bine a muri.“

În vèra anului 1858 în Canton atâtea fete s'au sinucis în apă încât a trebuit să se iee sub strictă inspecțiune polițenescă orî ce femeie necăsătorită.

La noi românii încă și astăzi există tirgu de fete pe muntele Găina în comitatul Hunedorei în 11 Iuliu în care și după călindariul vechiu (29 Iuliu) cade serbătorea apostolilor Petru și Pavel.

Acolo se adună junimea dela Arad și Bihor, unde fetele își duc cu sine totă averea mișcătoare și o pun spre a fi vèdută de tinerii însurăței. Acesta e o datină bine potrivită în atari ținuturi unde din cauza împrejurărilor locali poporațiunea locuiesce foarte împrăștiată.

Modul de a închia căsătorie jelică a ramas în us și la sèrbî. În 1897 în octomvre s'a dat un cas că trei feciori au răpit deodată trei fete. Dintre părinții păgubiți, unul tata alor două fete ș'a dat subsecuente bine cuvintarea preste ei, celalalt ș'a redus fata ér pe tiner la dat în mână legii care constatând că respectivul a vătămât libertatea personală a fetei îl făcu se simtă rigôrea legii.

Odinoră Tarii ruși își alegeau soție dintre 1000 de vergure, dar aceleia mai că nu păreau a fi așa ae pretensive ca profesorița acea americană — cualificată în nenumărate sciințe — care astfel grăi cătră bărbatul seu: „Deja sunt 26000 de secunde de când suntem căsătoriți și încă numai de 358 de orî mai sèrutat.“ Atata ôre nu e mult în 21 ôre? Și dacă aceea profesoră ar fi avut cunoșcințe și din geografie ar fi potut sci că sărutarea nu e tocmai un ban internațional.

În orient sunt țeri întregi unde sărutarea nu e în us. În nenumărate ținuturi din India, Birma, China, Iaponia, ba și în Oceanul-pacific pre mai multe insule trăiesc popôre carî nu au aceea datină. Sciu damele tinere cu ochi de mandulă a zimbî foarte atrăgători dar mai mult nu, mama hindului își stringe pruncul la sîn dar nu-l sărută.

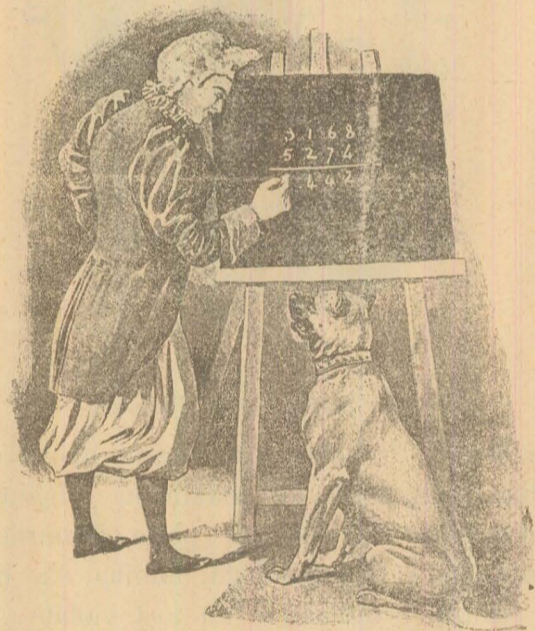
Eschimoșii încă trăiesc fără ea, dar dacă totuși atragerea réciprocă s'a desvoltat întru atata încât vine lipsa unei atingeri mai apropiate, își frecă nasurile deolaltă. Medicii încă afirmă că e mai puțin periculôsă atingerea nasului decât a buzelor, pentruca în cas de morb infectarea nu trece așa iute dela unul la altul, precum se întimplă acesta la noi.

Oficiul vamal din New-York a interzis sărutarea din motivul că cei aplicați în acel oficiu perdeau ôre întregi până ce 2—6 miî de căletori carî debarcau pre țermure îmbrățișau și sărutau pre 8—17 miî de americani iubiți carî îi așteptau acolo. În locurile de debarcare se și află scrise cuvintele: „Aci sărutări se nu se întimple.“ Dar acesta numai amâna exprimarea dorințelor individuali, până când oficiul vamal se apuca de lucrurile sale. De aci încolo se înțelege că e deschis tirgul.

Schmarda în călătoria sa în jurul pământului serie că orașul Lima din Peru este paradis pentru femeii și purgătoriu pentru bărbați, pentrucă acolo se adevăresce pe deplin asemănarea ce a făcut'o un scriitor și anume: „Că cel ce se căsătorește din îndemn curat primesce soție; cel ce se căsătorește pentru bani are femeie; cel ce face acest paș numai ca se ajungă la poziție socială, câștigă dómna. Soția iubesc, femea numai stiméză, dómna însè rabdă. Soția e a ta, femea a casei tale, dómna e a soțietății. Soția e de un cuget cu tine, femea te ocârmuesce, dómna însè grijesc de tine. Dacă ești morbos soția te îngrijesc, femea te

cercetéză, dómna sciricesce despre starea ta. Soția ie parte în supérarea ta, femea din banii tîi, dómna îți ajută a face și dătorii. Dacă mori, soția te plânge, femea te compatimesce, dómna înse imbracă haine de doliu.

Alt scriitor astfeliu variéză acesta temă: Din fată se face soție, din domnișoră femeie, din damă dómna. Cu soția ne unim în tôte, cu femea ne liniștim, cu dómna suntem, așa cum... Economia o pórtă soția, casa femea, tonul îl dă dómna. Cu soția mergem la plimbare, pe femeie o ducem, pe dómna o insoțim. Cu soția încăpem într-o chille, femeii îi trebue chiliă separată, dómnei un despărțemint întreg. Soția astfel im vorbesce „iubite soțiile“, femea „domnul meu“, dómna „auđi d-ta.“ Cu soția trăim liniște sufletescă, cu femea între valuri (nēcasure) mai puține și nu prea însemnate, cu dómna tot în distracție. Soția se îmbunéză, femea se linguesce, dómna își face reproșuri. Cu soția mănecăm dintrun blid, cu femea din o mănecare, cu dómna posibil că la o masă. Soția își cumpără vestminte, femea materie, dómna numai parfiră și vison.

Cânele matematic.

În Ungaria în anul 1897 s'au închiat 130.281 căsătorii, mai multe s'au închiat de cătră locuitorii orașelor în Septembrie, pentrucă pre economi i-a oprit dela acesta îmbulđala lucrului și lipsa vinului nou.

Aci tot din 10.000 de ómenî 106 păsesc la căsătorie, în Irlanda tot din atâția mai puținî de jumătate (48). În Anglia meseriașii se căsătorec cam în vrîstă de 15 ani, comercianții la 27 a., cei ce lucră cu mintea la 31 ani. În Rusia 60 percente dintre mirî sunt sub 25 ani, la noi aceștia fac numai 25%, mai mult de jumătate se căsătorec între 25—30 ani. Mai de tinere se mărită fetele în Ungaria și Rusia unde a treia parte înainte de 20 ani sunt mirese.

În Anglia sunt pe și cam 625 cununi, astfel ca mai pe fiecare minută din și cade o căsătorie; numărul proceselor de despărțire pe an e cam de 650 dintre carî 91% se sfêșesc cu despărțire. Wilhelm Friedrich regele Prusiei a lăsat să se plătescă dare pentru fiecare fată care a ajuns anul al 21-lea al etăței. În Șparta legile lui Lycurg pretindeau 20 de ani dela fată și 30 dela fecior ca să se pótă căsători, cei carî nu se căsătoreau până aci erau de batjocură. Dercylidas comandantul odată na avut loc să șadă în teatru pentrucă nici un tiner nu s'a sculat seif acă loc. „Tu nai

copii — diseră ei — cari se potă ôrecând reinapoia acêsta onóre.“

Nici germanii vechi nu permiteau fetei a-sê mărita înainte de-a impleni 20 de ani.

Cel ce strîngea degetul unei fete libere era pedepsit cu 600 denari, cel ce o prindea de braț era pedepsit până la 1200 denari, celce o prindea pre din sus de cot, până la 1400 denari, cel ce sê atîngea de peptul ei era judecat să plătescă 1800 denari. In Bavaria nu a fost așa ștrictă tractarea cu fetele. Cel ce a rădicat până la genunchi haina unei fete libere plătea ca pedepsă 6 șoldi; cel ce îi rumpea péptênul era pedepsit cu 12 șoldi.

In Calenta în 1890, 36 de doftorițe au înaintat o petițiune la subregele ca prin lege sê oprêscă fiilor sub 14 ani a-sê căsători, ceace acolo e în us; dar și la noi sub clima acêsta stêm-părată să întêmplă căsătorii premature din cauza amorului neordinat care după Novalis e mut, după greci orb, după Petrarca surd la orî și ce cuvênt al mințeiî, după doctorul Hornel e toc-irai o stare de șpital, și totuși acêsta putere amărită stăpânește lumea. Alții-l numesc putere de gen care nu scie odichni, êr poetul nost Eminescu îl defînesce astfel:

Amorul

E un lung șir pentru durere

Ce miî de lacrimi nui ajung

Și tot mai multe cere.

In Cochinchina fetei de 7 ani îi caută deja soț indianul din America când fata e de 10—11 ani o mărită; la țigani nomađi în e raritatea a vedea pre femea de 11 ani jucândusê cu pruncul sêu; în Iamaica încă sunt numêrosê mamele de 12 ani. In Francia codecele lui Napoleon a rêdicat etatea căsătoriei fetelor dela 13 la 15 ani în Șpania cele mai multe mirese sunt de 14 ani. Fata de hind care până la 16 ani nu sa maritat întră în servițiul ber-sericeî pentrucă a trecut preste etatea maritatului. In Germania însê sunt fôrte rari miresele mai tinere de 18 ani.

George Ioan principele prus care a domnit între anii 1571—1598, în vrêstă de 55 ani s'a căsătorit a treia oră cu Elisabeta principesa de Anhalt care era de 14 ani, cu care avu 18 fii, êr cu cele doue e mai dinainte avd 12.

Imperatul Carol al IV-lea abia își boteza pre fiul sêu Sigismund și la și fidanțat cu Catalina — fică grofului de Nürnberg dar fidanțerei nu ia urmat căsătoria așteptata pentrucă Sigismund luă mai întăi în căsătorie pre Maria fică lui Ludovic cel mare, după mórtea aceleia pre Barbara Czilley, êr mirêsa părăsita în-fidel de fidanțatul sêu muri în 1409 în claustru ca călugariță-principêsă sub numele de st. Clara.

In America nu se află fată bătrână. In Atlanta oraș în Georgia, judele a croit pedepsă pentru cuvîntul bătrân, dicênd că un bărbat sinătos nu se pôte numi bătrân, decăt dela 65 ani în sus, êr fata nici atuncî, deôrece damele trăiesc mai mult ca bărbații. Nici nu îmbătrânesc pe om anii ci indispușețiunea spirituală de unde fôrte des se întimplă că fetele se remănă nemăritate ca epistolele „post restante.“

După sciitorul frances Devay, bărbatul care se căsătorește în etate de 30 ani își lungesce viața cu 11 ani, cel de 35 ani câștigă 8 ani încă și cel de 40 ani câștigă 5 ani, dar dela 50 ani în sus căsătoria e mai mult o greutate și totuși și aceea ajuge mai mult decăt nemica. Numai căt statistica d-lui Devay e suspectă din cauza că d-sa are 9 fete feciôre.

In Peru căsătoria e considerată de o medicină fôrte bună în contra disertărilor militare, încăt căsătoriile inchiate sub durata serviciului militar, societatea le recunôsce de legitime chiar și fără binecuvêntarea preotului, deși acolo căsătoria civilă, ca o înștituțiune de stat e înca necunoscută.

In lumea cultă căsătoria e un medicament recunoscut în contra nervosităței. Doctorul Laufenauer scrie că în contra nervosităței provenite în urma amintirilor din tinerețe căsătoria a sêrvit nu odată ca medicină radicală, de sine se înțelege înse că acest

afect îl are numai atuncî când respectivul ia în căsătorie nu o femeia nervosă ca și el, ci una modestă și cu multă prudintă. Pentru bărbații nervoși — lucru hotărit — că a nu se căsători e fôrte dăunăcios. Căsătoria pentru fetele nervose e necondiționat o ade-vărată farmacie.

In statele din Europa pre 1000 bărbați cad femei:

Portugalia	—	—	—	—	1084	femei
Svedia	—	—	—	—	1064	„
Norvegia	—	—	—	—	1060	„
Germania	—	—	—	—	1051	„
Anglia	—	—	—	—	1047	„
Austria	—	—	—	—	1047	„
Elvetia	—	—	—	—	1041	„
Dania	—	—	—	—	1035	„
Rusia	—	—	—	—	1034	„
Hollandia	—	—	—	—	1022	„
Francia	—	—	—	—	1018	„
Ungaria	—	—	—	—	1002	„
Belgia	—	—	—	—	1001	„
Italia	—	—	—	—	995	„
Sêrbia	—	—	—	—	988	„
România	—	—	—	—	944	„
Grecia	—	—	—	—	906	„

In partea sud-vestică a Tirolului și în acel colț unde se mărginesc comitatele Carniola, Fiume și Zagrab, pre 1000 bărbați vin mai mult ca 1200 femei, dar pre termurii sud-vesticeî ai Istriei numai 693 femei, cu escețiunea lui Ravigno, unde numêrul femeilor față de al bărbaților face 1119, de și la nasceri proporțiua numerică a celor 2 gemeni e fôrte apropiată. Escețiune a făcut comuna Iașiu din comitatul Făgăraș care numêră 530 suflete unde în 1896 între cei născuți n'a fost nici o fată.

In Ungaria și Transilvania cele mai puține femei sunt în comitatele Udvarhei, Csik, Szolnok-Doboka, mai multe înse în comitatele: Brașov, Sibiu, Modrus-Fiume, Trencin, Turot, Liptau, Sepeșu, Sáros și Torna-Abauj.

Că în Statele-Unite ale Americii-de-nord pe 1000 bărbați cad numai 965 femei, cauza stă în aceea că femeile nu sunt prea aplicate a-și căuta noua patrie din colo de Ocean ca bărbații: In Bosnia încă și consolidarea referințelor sociali arată că numêrul femeilor corêspundêtor cu 100 bărbați s'a ridicat dela 895 la 906. Conscripțiua făcută în 1896 pe insulele Havaî, a arêtat că dintre 109,020 suflete numai 36.503 sunt femei nu tocmai 35.5%.

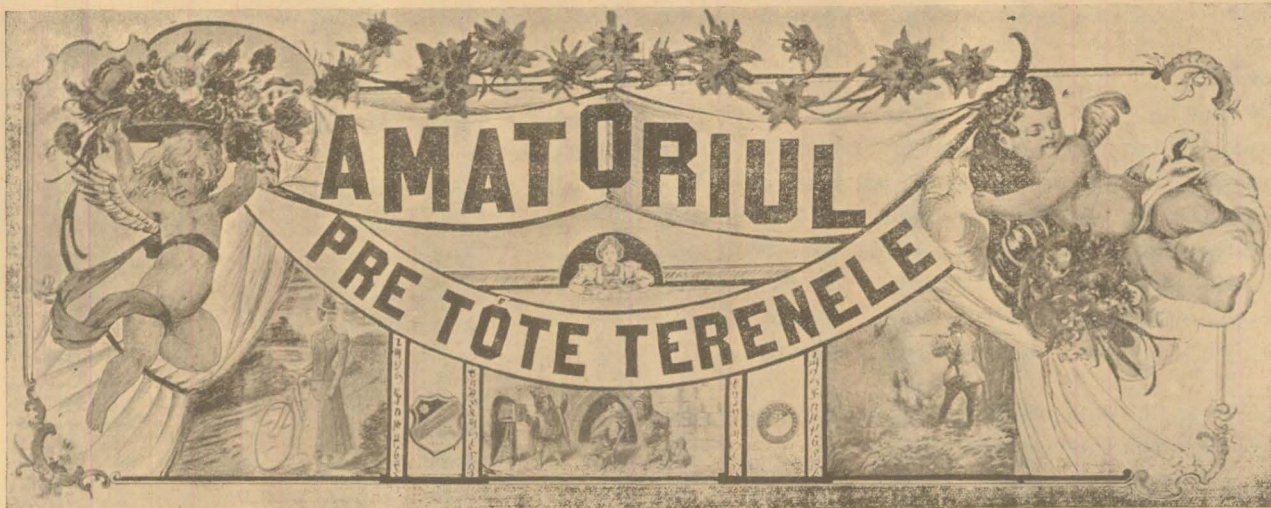
Dintre 39.504 locuitori născuți în centrul insulelor 18.856 sunt femei proporțiua decî e naturală pentru că numêrul sufletelor e aprôpe 48%; dar între cei emigrați sunt numai 17.647 femei adecă cu ceva mai mult ca 25.5%.

De ôre-ce și în Ungaria se deschid multe cariere științifice pentru dame, cu cari să se potă sustînea, e instructiv-conspectul care arată câte femei se sustîn în America din propria lor putere și căt s'a înmulțit numêrul acelorora în decurs de 20 ani;

	au fost	în 1870	iar în	1896
medici	—	—	527	4455
dentiști (medici)	—	—	24	337
advocați	—	—	5	240
oficianți	—	—	414	4875
preoți	—	—	67	1235
ingineri	—	—	—	180
arhitecți	—	—	1	25
pictori și sculptori	—	—	412	11000
scriitori	—	—	159	3000
diuariști	—	—	35	889
musicanți	—	—	3735	34518
teatraiiste	—	—	692	3942
directóre de teatru	—	—	100	634
stenografi	—	—	7	21185
decopietori, secretari	—	—	8016	65018
protocoliste	—	—	—	27777
Suma	.	14194	„	179309

(Va urma.)

Marga.

Pirografia.

Cetitoriul își va cugeta în sine, nó ómenii acestia ear ne aduc ceva ne mai auđit sub rubrica „Amatoriului pe tóte terenele“ *Pirografia* ce se fie aceea?

Nu te mira tare bunule cetitor căci nu e ceva nou e o tehnică veche cunoscută chiar și la poporul nostru de rind, imă din vechime, fără de ași putea da samă de ea, precum a făcuto aceea ta alte popórá-mai luminate și mai înaintate în cultură și artă de cât el.

Pirografia este arta de a serie și desemna, cu stilurí de fer inferbântate în foc.

Lădıle țéranilor nostri románi de prin părțile muntóse numite lădıie făcute din lodbe de fag și în pistrițate cu trăsuri și figurí rotilate, unele scobite pe lemnul afumat altele arse cu fer în ferbântat încă ne presintă un fel de pirografie deși fórté primitivă.

La alte popóre însă arta pirografică a luat un avént de înaintare fórté îmbucurător, nu va strica decí dacă și noi vom lua ceva cunoscínțe despre aceasta.

Recuisitele ce se întrebuințează în pirografie se compun din unele stilurí de fer orí drot piliate la un capét în diverse forme ear la celalalt capét provédute cu mâner (manunchiu) de lemn.

Incălditul acestor stilurí se face orí deasupra unei flacără de spirít orí întrun lighean cu cărbuni aprinși.

Stilurile au grosime diferită unele mai grósă altele mai subțírí și altele de tot subțírí cu cele mai grósé se trag liniile cele mai late și cu cele subțírí liniile mai fine, la vírf însă tóte sunt întró formă ascuțite cam de un milimetru în formă perđisă și nici de cum nu ascuțit ca acul, ascuțitul se face în formă peđisă pentru că ferul cu atât mai tare sésí pótă păstra ferbințala, stilu-

rile ascuțite în forma acului perd fórté repede terbințala și astfel nu se póte lucra cu ele la desemnurile pirografice.

Cine se ocupă cu pirografia trebuie să fie înainte de tóte un desemnator bîne deprins căci nu mai așa póte fi în stare de a esecuta ceva lucru bun și de valóre.

În pirografiă erorile făcute prin tragerea trásurilor nu se mai pot îndrepta, linia odată trasă așa are să ramână nu se póte nici rade nici șterge cu guma ca la desemn.

Celor-ce nu se pricep bine la desemnat și au plăcerea dea să ocupa cu pirografia lisé recomandă ca desemnul ce voesc a-l esecuta mai întâie sel decopieze prin hârtie de copieat (paus papier) apoi la esecutarea arderei trásurilor cu stilul inferbântat să se țină strict după desemn.

Pentru pirografie s'a invéntat în timpul mai nou și unele aparate cu ajutorul căror se lucră mai cu sporiu și mai perfect așa este aparatul cu electrică alui Ludovig Bernh. apoi aparatul cu bensină pentru lucrări pirografice. Aparate cu electrică se găsesc la firma Wilhem Riedel I Tegellhoffstrase nr. 7 în Viena și aparate cu bensină la firma A. Brugger în München Theatinerstrasse.

Lemnul cel mai potrivit pentru pirografie este: lemnul de păr, de paltin, de jugastru de teiu și de plop.

Referitor la alegerea desemnurilor pentru pirografie se recomandă diletantului a folosi la început numai figurí desemnate în contouri fără umbre, și dacă în acestea s'a deprins și i-a succes de a scóte unele lucrări bine reușite, atunci se încerce cu figurí umbrite, cu arborí, cu înfățișări alegorice și peisajurí.

Pentru mai bună conservarea lemnului și pentru de a-i da o înfățișare mai frumósă, icónele pirografice se obduc cu o politură scelpiciósă sau numai cu céră și oleu de terpentină după carí se lustruesc cu o perie aspră.

I. B.

DE ALE POPORULUI.

POESII POPORALE.

Păltinior cu frunza lată
Și cu umbrița rotată,
Lasă-mă sub umbra ta
Se mă iubesc cu mândra!
— Ba io ȑeu nu te-óí lăsa.
Că te-am mai lăsat odată
Și mi-a picat frunza tótă!
Frunză verde de bobut
Am avut eu un drăguț

Dar n'am știut ca se-l cruț,
Dar acum de l'aș avea
Tot în brațe l'aș ținea
Și eu drag l'aș seruta!
De m'ar fi mâncat lupí
Până nu știui iubi;
De m'ar fi mâncat mórtea
Pân' nu gustaiu dragostea.

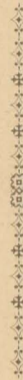
Culese de Iosif Stanca.

PRIMA TIPOGRAFIA ROMÂNEASCĂ
IN
NORD-OSTUL TRANSILVANIEI.

Comandele se execută prompt și cu acuratețea.

Prin acesta fac cunoscut onoratului public, cumcă am înființat în Șoimuș (comitatul Bistrița-Năsăud) *un stabiliment tipografic* provădit cu cele mai bune *mijloce tehnice*, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre executare :

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ
Cărți și broșuri,
Foi periodice,
Bilete de logodnă,
Invitări la nuntă,
ANUNȚURI,

Registre,
BILANȚURI,
Compturi,
PREȚURI-CURENTE
Cuverte,
Bilete de înmormântare,
CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU, Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
(Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei
„Revista Ilustrată“
în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
se află de vânzare :

Cum se fotografăm? — — — — —	cor. 1.—	Portretul metropolitului Șuluțiu pe	
Oglinda inimei poesii de G. Bugnariu —	„ —.50	carton de lucș — — — — —	cor. —.40
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția		Portretul lui George Barițiu pe car-	
de salon — — — — —	„ 10.—	ton de lucș — — — — —	„ —.20
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția		Castelul Peleş tablou pe hârtie de lucș	„ —.30
porală — — — — —	„ 5.—	Novele și schițe de I. P. Reteganul —	„ —.70
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 semes-			
trul I, elegant compactată — — —	„ 3.—		

Toți acei, cari comandă **tóte opurile de mai sus de-odată**, capătă un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.